

УДК 378.147:796.071.43

І. В. ЄВСТІГНЕЄВАкандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Класичний приватний університет**ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ВИКОРИСТАННЯ НЕСТАНДАРТНОГО ОБЛАДНАННЯ
НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

У статті зазначено, що важке й суперечливе утвердження інноваційних підходів у вищій фізкультурній освіті поступово призвело до необхідності оновлення теоретичних і методичних засад підготовки майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту до професійної діяльності. Зауважено, що на сучасному етапі в загальноосвітніх навчальних закладах, на жаль, виокрестовують застаріле спортивне обладнання, яке не дає можливості ефективно проводити уроки фізичної культури, внаслідок чого діти втрачають інтерес до уроків фізкультури. Наголошено, що для того, щоб підвищити рівень відвідуваності та інтерес у дітей, на заняттях викладачі фізичної культури використовують нестандартне обладнання. Зроблено висновок, що проведення занять для сучасної молоді вимагає неабияких здібностей від фахівців: вони повинні володіти всім арсеналом сучасних знань, враховувати психологічні, соціальні, матеріально-технічні та інші аспекти проведення занять із фізичної культури.

Ключові слова: фізична культура, фахівець, нестандартне обладнання.

Нова концепція розвитку фізичної культури України зумовлює необхідність відповідних змін у підготовці майбутніх учителів фізичної культури в системі вищої педагогічної освіти. В останні роки помітно зріс інтерес до вивчення ролі та місця фізичної культури в системі вищої освіти, переглядають сформовані раніше підходи [1]. Це висвітлено в змісті нового освітнього стандарту, нових навчальних планах і програмах, пошуку шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх учительських кадрів.

Професійна підготовка майбутнього вчителя фізичної культури у вищій педагогічній школі являє собою процес становлення його особистості, розвитку загальної та професійної педагогічної культури, компетентності, професійних компетенцій, що є передумовою ефективною майбутньої професійної діяльності вчителя в загальноосвітніх навчальних закладах. Професійна готовність майбутнього вчителя фізичної культури є цілісним станом особистості, що виражає якісні характеристики її спрямованості, свідомості, професійної позиції, іміджу, рівня оволодіння професійно-педагогічними діями.

Сучасна система підготовки майбутніх учителів фізкультури має низку недоліків, а реальні результати навчання студентів не завжди відповідають новим вимогам. На наш погляд, причиною такого становища є те, що не вирішують такі завдання, як прищеплення студентам умінь щодо використання нестандартного обладнання на уроках фізичної культури для

підвищення освітньої та виховної спрямованості заняття, збільшення його моторної щільності.

В таких умовах виникає необхідність переосмислення цільових настанов професійної підготовки студентів у педагогічних вузах на факультетах фізичної культури згідно з адекватними уявленнями про професійну діяльність студентів – майбутніх учителів фізкультури – та їх соціальною роллю в сучасній вищій професійній освіті [1].

Створення матеріально-технічної бази вимагає від учителя великих зусиль, ініціативи й творчості.

У цій роботі він повинен виходити з тих підвищених вимог до фізичної освіти учнів, реалізація яких неможлива без постійного вдосконалення навчально-матеріальної бази й технічних засобів навчання.

В основі створення нового обладнання, приладів, пристроїв завжди є потреба найбільш ефективно виконувати процес засвоєння вправ, виховувати необхідні якості. При цьому кожен учитель повинен прагнути до оптимальної кількості обладнання. В процесі конструювання, створення й використання нестандартного обладнання треба дотримуватися низки вимог:

- необхідність розвитку фізичних якостей і багатопрофільність використання;

- можливість фронтальної організації навчальної діяльності, швидкого встановлення та розбирання, безпеки й доступності виконання вправ.

Підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання великою мірою залежить від форми організації занять. Важливо навчити студентів працювати з нестандартним обладнанням, визначаючи ціль і мету використання цього обладнання, підбирати такі вправи, що різнобічно впливають на організм, розвивають не тільки фізичні якості, а й створюють позитивний психологічний клімат на заняттях з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах.

Окремі аспекти фізичного виховання як педагогічного процесу та процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту досліджувалися в працях науковців. Основні теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах досліджували: Л. П. Сущенко (теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах [3]), О. В. Тимошенко (теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах [4]), Б. М. Шиян (теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах [5]). Окремі питання професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту в умовах упровадження нових технологій (використання комп'ютерних навчальних тренажерів) досліджено в працях Г. Р. Генсерук, Л. В. Денисової. Однак недостатньо розробленими є напрями впровадження інновацій у процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури як педагогічна проблема.

У шкільних спортивних залах морально застаріле спортивне обладнання, що не дає можливості збільшити щільність уроку, зняти психологічний бар'єр у навчанні. Ці проблеми можна вирішити за допомогою використання нестандартного спортивного обладнання в процесі фізичного виховання. Але при цьому необхідно враховувати, що воно повинно відповідати основним вимогам, що пред'являються до спортивного обладнання, а саме: сприяти підвищенню ефективності занять; бути доступним для осіб різної фізичної підготовленості; сприяти розвитку всіх м'язових груп і більшості фізичних якостей учня; бути простим у виготовленні, зручним і надійним в експлуатації, легко обслуговуватися; займати мінімальну площу.

Мета статті – здійснити комплексний науковий аналіз стану підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання і спорту до використання нестандартного обладнання на уроках фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах.

Завдання дослідження:

- висвітлити теоретичні аспекти використання нестандартного обладнання в процесі підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання;
- визначити напрями активізації використання нестандартного обладнання на уроках фізичної культури.

У системі фізкультурної освіти, на думку Г. Ю. Крутової, виняткового значення набуває професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, яка характеризує технологічно обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів країни для надання особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту такого рівня професіоналізму, завдяки якому він стане конкурентоспроможним на ринках праці, буде самостійно організовувати фізичне виховання різних верств населення й успішно працювати в усіх ланках спортивного та фізкультурного руху [2].

У ВНЗ по-різному організовують і будують свій навчальний процес кращі викладачі та досягають високих результатів як на “традиційних” заняттях, так і на “новаторських”. У кожного викладача свій стиль роботи, темп і ритм ведення заняття, власні методи й прийоми, певні психолого-педагогічні здобутки тощо. Можна зробити висновок, що в практиці навчання немає єдиного підходу, а є велика кількість ідей щодо його організації. Ідея багатоваріантності моделей організації навчально-виховного процесу отримує все більше визнання в усьому світі.

Нестандартне устаткування – це устаткування, зроблене власноруч із списаного інвентарю та підручних засобів.

За дефіциту матеріального забезпечення спортивним інвентарем і професійним обладнанням велике значення мають уміння й навички вчителя фізичної культури модернізувати старий інвентар і пристосовувати його до використання в новій ролі.

Прагнучи постійно підтримувати інтерес учнів до процесу самої діяльності (чи то вправи, чи установка снарядів) із перших занять, можна організувати встановлення та збирання снарядів багатокомплектного обладнання у вигляді змагання між окремими групами учнів.

Намагаючись урізноманітнити як вправи, так і організаційні форми їх виконання, можна використовувати роздільний спосіб виконання рухових завдань. Для цього необхідні пояснення та аналіз вправ, що треба здійснювати до та після їх виконання.

На уроці, проведеному за допомогою нестандартного спортивного устаткування, одночасне чи по чергове виконання вправи завжди узгоджується з роздільним чи поточним способами.

Таким чином, використання нестандартних спортивних споруд у школі дає змогу створити необхідні умови для реалізації індивідуального, диференційованого підходу в навчанні, підвищити рівень пізнавальної активності учнів, забезпечити комфортні умови для всебічного розвитку особистості, сформувати потребу в культурі рухів, оптимальному фізичному розвитку та міцне здоров'я.

Висновки. Нестандартне спортивне обладнання зручно й легко застосовується на уроках, прищеплює інтерес і любов до заняття, знімає психологічний бар'єр у дітей. Діти дбайливіше ставляться до інвентарю, підвищується щільність уроку та якість навчання. Також при використанні такого обладнання відбувається вплив на формування інтересу молодших школярів до уроків фізичної культури. Відбувається задоволення інтересу, який може зміцнюватися, розвиватися, ставати більш глибоким і різнобічним. Інтерес, таким чином, є постійним каталізатором енергії людини: він або полегшує виконання діяльності, або стимулює вольове зусилля, допомагає виявляти терпіння, завзятість, наполегливість, сприяє цілеспрямованості. І при цьому діти, які відчують задоволеність на уроках, працюють на них заради свого фізичного вдосконалення, а не для гарної оцінки та уникнення неприємностей.

Список використаної літератури

1. Курдюков Б. Ф. Теория и методология модернизации процесса профессиональной подготовки специалистов физической культуры в системе высшего образования : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08. / Б. Ф. Курдюков. – Краснодар, 2004. – 303 с.
2. Крутова Г. Ю. Педагогічні умови професійної підготовки вчителя фізичної культури / Г. Ю. Крутова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – 2013. – Вип. 81.
3. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Л. П. Сущенко. – Київ, 2003. – 45 с.
4. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / О. В. Тимошенко. – Київ, 2009. – 38 с.
5. Шиян Б. М. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Б. М. Шиян. – Київ, 1997. – 50 с.
6. Холодов Ж. К. Теория и методика физического воспитания и спорта : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / Ж. К. Холодов, В. С. Кузнецов. – Москва : Академия, 2000. – 480 с.
7. Хрипкова А. Г. Гигиена и здоровье школьника / А. Г. Хрипкова, Д. В. Колесов. – Москва : Просвещение, 2000.

8. Хрипкова А. Г. Возрастная физиология и школьная гигиена / А. Г. Хрипкова, М. В. Антонова, Д. А. Форбер. – Москва : Просвещение, 1998.
9. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якиманская. – Москва : Сентябрь, 1996. – 96 с.
10. Ямбург Е. А. Школа для всех / Е. А. Ямбург. – Москва : Просвещение, 2000.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2017.

Евстигнеева И. В. Формирование умений у будущих специалистов по физическому воспитанию использования нестандартного оборудования на уроках физической культуры

В статье указано, что тяжелое и противоречивое утверждение инновационных подходов в высшем физкультурном образовании постепенно привело к необходимости обновления теоретических и методических основ подготовки будущего специалиста по физическому воспитанию и спорту к профессиональной деятельности. Отмечено, что на современном этапе в общеобразовательных учебных заведениях, к сожалению, используют устаревшее спортивное оборудование, которое не позволяет эффективно проводить уроки физической культуры, в результате чего дети теряют интерес к урокам физкультуры. Подчеркнуто, что для того, чтобы повысить уровень посещаемости и интерес у детей, на занятиях преподаватели физической культуры используют нестандартное оборудование. Сделан вывод, что проведение занятий для современной молодежи требует незаурядных способностей от специалистов: они должны обладать всем арсеналом современных знаний, учитывать психологические, социальные, материально-технические и другие аспекты проведения занятий по физической культуре.

Ключевые слова: физическая культура, специалист, нестандартное оборудование.

Yevstihneieva I. Using Specific Equipment for Physical Education Classes as Important Skills of Future Specialists of Physical Education

Challenging and controversial character of the adoption of innovative approaches in tertiary physical education gradually led to the need of updating theoretical and methodological training principles of future specialists of physical education and sport for professional activity. Present-day secondary schools unfortunately have only outdated sports equipment at their disposal that cannot be effectively used at the lessons of physical culture. Consequently, the children lose interest in physical education classes. To increase children's attendance and interest in physical education teachers use specific non-standard equipment. Giving such lessons for today's youth requires exceptional abilities of professionals. They must have all the arsenal of modern knowledge and expertise, take into account psychological, social, material, and technical and all other aspects of teaching process at their lessons of physical training.

The professional readiness of a future teacher of physical culture is seen as an integral state of an individual characterized by qualitative features of his or her personality, awareness, professional attitude, and image, mastery of professional and educational activities.

The current system of professional training for future teachers of physical education has several disadvantages, and actual learning outcomes do not always meet the new requirements. In our opinion, such a situation can be as well explained by the fact that no attention is paid to the formation of skills of using specific non-standard equipment at physical training lessons to improve teaching and educational potential, to increase the so called density of classes.

Such conditions create a need for rethinking the principles of students' professional training in pedagogical universities at the Departments of Physical Culture; adapt these principles taking into account students' (future teachers of physical education) professional activities and their social role in modern higher professional education.

Key words: physical training, expert, non-standard equipment.